Judecătoria Chișinău, sediul Ciocana, judecător Victor Rățoi
Dosarul nr. 21r-479/22
1-19116552-02-21r-30032022

D E C I Z I E
În numele Legii
(dispozitivul)

02 octombrie 2023 mun. Chişinău

Colegiul penal al Curţii de Apel Chişinău

având în componenţa sa:

Preşedintele de şedinţă ***Alexandru Spoială***

Judecătorii ***Denis Băbălău și Silvia Gîrbu***

Cu participarea:

Avocatului *Marian Babără*

a judecat în şedinţă publică recursul administrației instituției penitenciare nr. 9 Pruncul, declarat împotriva încheierii Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani din 28 februarie 2022, prin care a fost admisă parțial plângerea condamnatului Ibrian Pavel privind deținerea în condiții inumane și degradante.

Termenii de examinare a cauzei:

Prima instanță: 08.10.2020 – 28.02.2022;

Instanța de recurs: 30.03.2022 – 02.10.2023.

Procedura de citare legală a fost efectuată.

Verificând legalitatea încheierii atacate, pe baza materialelor din dosar, în contextul motivelor invocate de recurent, Colegiul penal al Curții de Apel Chișinău, -

În conformitate cu art. art. 437 alin. (1), pct. 4), 448, 449 alin. (1), pct. 2), lit. d), 472 CPP, Colegiul Penal al Curții de Apel Chișinău –

D E C I D E:

Se admite recursul administrației instituției penitenciare nr. 9 Pruncul, se casează încheierea Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani din 28 februarie 2022, cu remiterea cauzei la o nouă rejudecare în aceiași instanţă, în alt complet de judecată.

Decizia este irevocabilă.

Preşedintele şedinţei,

Judecător: Alexandru Spoială

Judecătorii: Denis Băbălău

Silvia Gîrbu

Judecătoria Chișinău, sediul Ciocana, judecător Victor Rățoi
Dosarul nr. 21r-479/22
1-19116552-02-21r-30032022

D E C I Z I E
În numele Legii

02 octombrie 2023 mun. Chişinău

Colegiul penal al Curţii de Apel Chişinău

având în componenţa sa:

Preşedintele de şedinţă ***Alexandru Spoială***

Judecătorii ***Denis Băbălău și Silvia Gîrbu***

Cu participarea:

Avocatului *Marian Babără*

a judecat în şedinţă publică recursul administrației instituției penitenciare nr. 9 Pruncul, declarat împotriva încheierii Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani din 28 februarie 2022, prin care a fost admisă parțial plângerea condamnatului Ibrian Pavel privind deținerea în condiții inumane și degradante.

Termenii de examinare a cauzei:
Prima instanță: 08.10.2020 – 28.02.2022;
Instanța de recurs: 30.03.2022 – 02.10.2023.
Procedura de citare legală a fost efectuată.

Verificând legalitatea încheierii atacate, pe baza materialelor din dosar, în contextul motivelor invocate de recurent, Colegiul penal al Curții de Apel Chişinău, a -

C O N S T A T A T:

Soluția și argumentele instanței de fond:

1. Prin încheierea Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani din 28 februarie 2022*,* a fost respinsă ca fiind neîntemeiată plângerea lui Pavel Ibrian în partea care vizează pretențiile sale privind detenția sa în penitenciarele nr. 9 ale ANP în perioada 21.02.2020-19.l0.2021 (data prezentării raportului de către

administrația penitenciarului nr. 9). S-a admis parțial plângerea condamnatului Pavel Ibrian și constată faptul că, Pavel Ibrian, *născut la* *****, a fost deținut în penitenciarele nr. 6 și nr. 13 ale ANP în condiții contrare prevederilor art. 3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale în calitate de prevenit pe parcursul perioadelor 24.01.2014-22.12.2014 și 02.03.2015-16.03.2016 (712 zile) și în calitate de condamnat 19.12.2017-21.02.2020 (794 de zile). În condițiile art. 473^4 alin. (6) Cod de procedură penală, s-a redus pedeapsa închisorii stabilită lui Pavel Ibrian, cu 1424 de zile, pentru perioada de 712 zile în care acesta, în calitate de prevenit, s-a deținut în arest preventiv, termen care rezultă din calcularea a 2 zile de închisoare pentru fiecare zi de arest preventiv. În condițiile art. 473^4 alin. (4) Cod de procedură penală, s-a redus pedeapsa închisorii stabilită lui Pavel Ibrian, cu 79 de zile, pentru perioada de 794 de zile în care acesta s-a deținut în penitenciar, în calitate de condamnat cu, calcularea a câte 1 zi de reducere pentru fiecare 10 zile de detenție. Termenul pedepsei definitive stabilite lui Pavel Ibrian prin sentința Judecătoriei Strășeni sediul Central din 27.12.2017, s-a redus cu 1503 (*o mie cinci sute trei*) zile. S-a acordat condamnatului Pavel Ibrian, cu titlu de compensare, suma de 200 lei – câte o unitate convențională pentru fiecare din cele 4 zile de detenție în calitate de condamnat în condiții care, conform jurisprudenței Curţii Europene a Drepturilor Omului, afectează drepturile condamnatului garantate de art. 3 din Convenţia pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăţilor fundamentale. Dispozițiile prezentei încheieri privitor la încasările sumelor bănești se execută potrivit Codului de executare.

2. Pentru a se pronunța cu încheierea dată, instanța de fond a reținut că, la 12 iulie 2019, condamnatul Ibrian Pavel, a înaintat judecătorului de instrucție o plângere împotriva administraţiei instituţiei penitenciare prin care invocă detenția lui în penitenciarul nr. 13 al ANP în condiţii care pretinde el, conform jurisprudenţei Curţii Europene a Drepturilor Omului, afectează drepturile condamnatului garantate de art. 3 din Convenţia pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăţilor fundamentale, cu reducerea pedepsei potrivit prevederilor art. 473^4 alin. (5) din Codul de procedură penală.

Ulterior, la 27 februarie 2020 condamnatul înaintează cerere prin care solicită reducerea din termenul de pedeapsă pentru perioada în care s-a deținut în Penitenciarul nr. 6 Soroca (f.d. 71), iar în ședința de judecată din 17 iunie 2021 condamnatul Ibrian Pavel a susținut această cerere, invocând că are pretenții și la condițiile de detenție din Penitenciarul nr. 6 Soroca, ca fiind condiții foarte rele (f.d. 150-151).

Solicitările recurentului:

3. Nefiind de acord cu hotărârea în cauză, în termen a declarat recurs administrația instituției penitenciare nr. 9 Pruncul, prin care a solicitat admiterea

recursului spre examinare, casarea încheierii Judecătoriei Chişinău, sediul Ciocana din 28.02.2022, pronunţarea unei noi hotărâri prin care să fie respinsă plângerea condamnatului Ibrian Pavel privind aplicarea prevederilor art. 473^2-473^4 din Codul de procedură penală.

În motivarea recursului, administrația instituției penitenciare nr. 9 Pruncul, a invocat că, prima instanţă a aplicat eronat formula de calcul, prin interpretarea greşită a prevederilor art. 385 alin. (5) din Codul de procedură penală, care prevede că în cazul constatării încălcării drepturilor privind condiţiile de detenţie, garantate de art.3 din Convenţia pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăţilor fundamentale, conform jurisprudenţei Curţii Europene a Drepturilor Omului, reducerea pedepsei se va calcula în felul următor: două zile de închisoare pentru o zi de arest preventiv.

Astfel, din prevederile legale citate, rezultă că în loc de o zi de arest se vor considera executate 2 zile de închisoare, dar nu cum a procedat instanţa, calculând ca executate lui Ibrian Pavel 3 zile de închisoare în schimbul unei zile de arest.

Accentuează că termenul de arest preventiv deja a fost inclus în termen de executare a pedepsei, prin urmare, instanţa nu este în drept să tripleze termenul ce urmează a fi considerat drept executat (712 de arest care au fost incluse în executarea pedepsei ~ 1424 de zile de reducere = 2136 zile executate).

Aplicarea unei astfel de formule de calcul contravine vădit voinţei legiuitorului, prin faptul că subminează drastic instituţia răspunderii penale şi afectează principiul individualizării pedepsei penale. Astfel, urmează de menţionat că scopul pedepsei penale, pe lângă efectul punitiv mai comportă şi un efect educativ, de corecţie şi resocializare a făptuitorului, or, prin intermediul mecanismului dat se creează dubii justificate cu privire la atingerea acestui scop, mai cu seamă datorită termenelor exorbitante care se reduc pentru detenţia în condiţii precare în calitate de prevenit.

În baza raţionamentelor expuse supra, consideră că soluţia instanţei de fond referitoare la triplarea de facto a termenului de detenţie în calitate de prevenit, este afectată de erori de drept (a se vedea Decizia Colegiului Penal al Curţii de Apel Chişinău din 15 iunie 2020, în cauza Platon Veaceslav, dosarul nr. 2lr-272/2020. § 5.5.J-5.5.2).

Administrația Penitenciarului nr. 9-Pruncul, consideră încheierea în cauză neîntemeiată şi pasibilă casării în partea ce vizează acordarea despăgubirii băneşti în sumă de 200 lei din considerentele ce succed:

Potrivii prevederilor art. 473^4 alin. (5), în cazul constatării circumstanţelor prevăzute la art. 473^2 alin. (3), instanţa de judecată dispune reducerea pedepsei în condiţiile alin. (4) din prezentul articol, iar în privinţa perioadei rămase, dispune, cu titlu de despăgubire, încasarea în favoarea condamnatului a sumei băneşti în mărime de până la 2 unităţi convenţionale pentru fiecare zi în care condamnatul a

suferit încălcarea condiţiilor de detenţie, precum și a costurilor şi cheltuielilor aferente. Astfel, instanţa de judecată la emiterea încheierii, a omis derogări de la prevederea ce vizează perioada rămasă, deoarece expresia de perioadă rămasă se referă la partea neexecutată din pedeapsă şi nu la perioada constatată de către instanţă care urmează a fi dedusă. În cazul respectiv cea de 7 zile pentru deţinere în condiţii contrare prevederilor art. 3 CEDO care nu a putu fi împărţită la 10. În speţă, la data pronunţării încheierii respective condamnatul Ibrian Pavel mai avea de executat 10 ani şi 10 luni 3 zile, ceea ce prezintă o perioadă suficientă din care putea fi dispusă reducerea pedepsei, fără a fi acordată încasarea despăgubirii în valoare bănească.

Argumentele părților:

1. Avocatul Marian Babără, în interesele condamnatului *Ibrian Pavel*, a solicitat respingerea recursului declarat de IP 9 Pruncul ca fiind neîntemeiat, cu menținerea încheierii contestate.

2. Condamnatul *Ibrian Pavel*, fiind audiat prin intermediul videoconferinței, în ședința instanței de recurs, a solicitat respingerea cererii de recurs declarată de IP 9 Pruncul, cu menținerea în vigoare a încheierii instanței de fond, ca fiind legală și întemeiată.

3. În cadrul şedinţei instanţei de recurs, reprezentantul penitenciarului nr. 5 Cahul, nu s-a prezentat din motive necunoscute instanței, procedura citării legale, fiind executată.

Aprecierea instanței de recurs:

4. Examinând materialele prezentate, în raport cu motivele recursului declarat, ţinând cont de opinia participanților la proces, Colegiul penal consideră justificat de a admite cererea de recurs declarată de administrația instituției penitenciare nr. 9 Pruncul, de a casa încheierea contestată cu remiterea pricinii la rejudecare în aceiași instanță, în alt complet de judecată, pentru considerentele ce urmează.

5. Astfel, orice persoană are dreptul la judecarea în mod echitabil, în mod public şi într-un termen rezonabil a cauzei sale, de către o instanţă independentă şi imparţială, instituită de lege, care va hotărî fie asupra încălcării drepturilor şi obligaţiilor sale cu caracter civil, fie asupra temeiniciei oricărei acuzaţii în materie penală îndreptate împotriva sa.

6. În conformitate cu prevederile art. 444 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, hotărârile judecătorești pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanţele de fond în cazurile în care hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluţia.

7. În conformitate cu prevederile art. 449 alin. (1) pct. 2) lit. d) Cod de procedură penală, judecând recursul, instanţa adoptă una din următoarele decizii: admite recursul, casând hotărârea, parţial sau integral şi ia una din următoarele

soluţii, dispune rejudecarea cauzei de către instanţa de fond în cazul în care eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanţa de recurs.

8. Așadar, în conformitate cu art. 473[2] alin. (1) Cod procedură penală, plângerea împotriva administraţiei instituţiei penitenciare referitoare la condiţiile de detenţie care, conform jurisprudenţei Curţii Europene a Drepturilor Omului, afectează drepturile condamnatului sau ale prevenitului, garantate de art. 3 din Convenţia pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăţilor fundamentale, poate fi înaintată de către condamnat sau prevenit, personal sau prin intermediul unui avocat, la instanţa de judecată în a cărei rază teritorială se află instituţia penitenciară în care se deţine condamnatul sau prevenitul ori, după caz, din care a fost eliberat.

9. Potrivit art. 473[3] alin. (1) - (3) Cod procedură penală, plângerea referitoare la condiţiile de detenţie care afectează grav drepturile condamnatului sau ale prevenitului se examinează de către judecătorul de instrucţie, cu participarea condamnatului sau a prevenitului şi, după caz, a avocatului acestuia şi a reprezentantului administraţiei instituţiei penitenciare. Sarcina probaţiunii lipsei de încălcare a condiţiilor de detenţie invocate de condamnat sau prevenit şi a lipsei suportării unui prejudiciu moral îi revine reprezentantului administraţiei instituţiei penitenciare. Condamnaţii care au fost deţinuţi cel puţin 10 zile în condiţii contrare prevederilor art. 3 din Convenţia pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăţilor fundamentale, drepturi care reies din obligaţia statului de a asigura condiţiile de detenţie, pot solicita, cu titlu de despăgubiri, reducerea pedepsei.

10. Conform art. 473[4] alin. (4)-(5) Cod procedură penală, în cazul constatării circumstanţelor prevăzute la art. 473[2] alin. (3), instanţa de judecată dispune reducerea pedepsei condamnatului, calculându-se de la 1 la 3 zile de reduceri pentru 10 zile de detenţie în condiţii precare calculate cumulativ. În cazul constatării circumstanţelor prevăzute la art. 473[2] alin. (3), instanţa de judecată dispune reducerea pedepsei în condiţiile alin. (4) din prezentul articol, iar în privinţa perioadei rămase, dispune, cu titlu de despăgubire, încasarea în favoarea condamnatului a sumei băneşti în mărime de până la 2 unităţi convenţionale pentru fiecare zi în care condamnatul a suferit încălcarea condiţiilor de detenţie, precum şi a costurilor şi cheltuielilor aferente.

11. Din materialele cauzei Colegiul penal reține că condamnatul *Ibrian Pavel* a depus plângerea la data de 12.07.2019, prin ce a omis termenul de 6 luni stabilit de Legea nr. 272 din 29.11.2018, care a intrat în vigoare la 01.01.2019. Conform normei citate condamnatul a fost în drept să depună o plângere în condițiile art. 473[2] CPP, împotriva administraţiei instituţiei penitenciare referitoare la condiţiile de detenţie din Penitenciarele nr. 13 Chișinău și nr. 6 Soroca, în care s-a deținut în calitate de prevenit, până la 01.07.2019, inclusiv.

12. Astfel, instanța de fond neîntemeiat a admis și a redus din termenul de pedeapsă pentru perioada 24.01.2014-22.12.2014 și 02.03.2015-16.03.2016, în care ultimul s-a deținut în condiții contrare prevederilor art. 3 din Convenție, or, condamnatul *Ibrian Pavel*, a depus plângerea la data de 12.07.2019, prin ce a omis termenul de 6 luni stabilit de Legea nr. 272 din 29.11.2018, care a intrat în vigoare la 01.01.2019. Conform normei citate condamnatul a fost în drept să depună o plângere în condițiile art. 473^2 CPP, împotriva administraţiei instituţiei penitenciare referitoare la condiţiile de detenţie din Penitenciarele nr. 13 Chișinău și nr. 6 Soroca, **în care s-a deținut în calitate de prevenit,** până la 01.07.2019, inclusiv.

13. Așa dar, conform art. 473^2 alin. (5) Cod procedură penală, plângerea referitoare la condiţiile de detenţie care afectează grav drepturile condamnatului sau ale prevenitului se depune pe parcursul detenţiei în condiţii contrare prevederilor art. 3 din Convenţia pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăţilor fundamentale sau *în termen de 6 luni de la data când nu mai sânt deţinuţi în astfel de condiţii*, dar nu mai târziu de 4 luni de la eliberarea lor din locul de detenţie.

14. Subsidiar, Colegiul penal reiterează că, prin admiterea unei acțiuni tardive şi poziţionarea uneia dintre părţile procesului penal pe o treaptă mai avantajoasă decât cealaltă parte, se încalcă vădit principiul egalităţii armelor, care *inter alia* prevede că fiecare parte trebuie să beneficieze de o posibilitate rezonabilă de a prezenta cauza sa în condiţii care să nu-i plaseze într-o situaţie net dezavantajoasă în raport cu partea adversă.

15. În cele din urmă, Colegiul judiciar notează că, aplicarea regulilor privind termenele de procedură este susceptibilă de a încălca principiul egalităţii armelor şi a securităţii raporturilor juridice, în general, în măsura în care fiecare dintre părţi nu se vor bucura de aceleaşi mijloace pentru a prezenta argumentele sale în faţa unei instanţe (a se vedea în acest sens, Varnima Corporation International S.A. contra Greciei, nr.48906/06, §27, 28 mai 2009; Ben Naceur contra Franţei, nr.63879/00, §32, 3 octombrie 2006; Wynen contra Belgiei, nr.32576/96, §32 CEDO 2002-VIII).

16. Aşa dar, raportând cauzei textele de procedură penală indicate mai sus şi statuările din jurisprudenţa constantă a Curţii Europene, Colegiul Penal reţine că în speţă termenul de înaintare a acțiunii împotriva administației intituțiilor penitenciare nr. 13 Chișinău și nr. 6 Soroca pentru perioada 24.01.2014-22.12.2014 și 02.03.2015-16.03.2016 a fost omis de către condamnatul Ibrian Pavel, din circumstanțe care sunt imputabile părţilor.

17. Instanța de recurs notează că, în situația în care instanța de judecată examinează fondul cauzei și adoptă soluția de a admite pretențiile invocate în cererea înaintată, aceasta presupune că, cererea a fost examinată sub toate aspectele, la caz, însă, Colegiul penal concluzionează că, prezenta plângere a fost

examinată superficial, or, la materialele cauzei lipsește plângerea condamnatului Ibrian Pavel împotriva condițiilor de detenție din Penitenciarul nr. 9 Pruncul, iar instanța de fond a examinat o astfel de cerere și a respins-o ca neîntemeiată, fără a verifica dacă condițiile din acest penitenciar au fost contestate, cât și fără a ține cont de termenul de înaintare a plângerilor înaintate la 12.07.2019 și la 27.02.2020.

18. În contextul normei legal citate supra, instanţa de fond eronat a dispus aplicarea art. 385 alin. (5) CPP, pe când urma a fi repsinsă ca fiind depusă tardiv, cât și aplicarea prevederilor art. 473^2-473^4 Cod procedură penală, pentru întreaga perioadă solicitată fără a ține cont de termenii de prescripție, inclusiv și pentru termenul de deținere în Penitenciarul nr. 9 Pruncul, în lipsa unei plângeri în privința acestui penitenciar.

19. Procedând în asemenea mod, instanța de fond nu a acordat deplină eficiență prevederilor articolelor 469 alin. (1), pct. 14) și 471 alin. (2) și (3) Cod de procedură penală, astfel, încât se constată erori judiciare ce se exprimă prin modul și gradul de cercetare, percepție și analiză a materialului cauzei raportat la conținutul normativ pe care se bazează plângerea, adică există o discordanță între cercetarea materialului cauzei, pe de o parte și interpretarea judiciară și aplicarea prevederilor art. 385 alin. (4) și (5) și art. 473^2 -473^4 Cod penal, pe de altă parte.

20. În contextul dat, instanța de recurs atestă că, erorile admise de către instanța de fond echivalează cu nerezolvarea fondului cauzei, ceea ce implică casarea încheierii, cu remiterea cauzei la rejudecare de către instanța de fond, în alt complet de judecată, pentru înlăturarea erorilor admise.

21. Astfel, reieșind din faptul că erorile admise de către instanța de fond nu pot fi reparate de către instanța de recurs, Colegiul Penal va remite cauza dată la o nouă reexaminare în instanța de fond, în alt complet de judecată.

22. La o nouă examinare, instanța de fond urmează să ţină cont de cele enunţate mai sus şi să emită o hotărâre legală, întemeiată şi motivată în strictă conformitate cu prevederile legislației în vigoare.

23. În conformitate cu art. art. 437 alin. (1), pct. 4), 448, 449 alin. (1), pct. 2), lit. d), 472 CPP, Colegiul Penal al Curții de Apel Chișinău –

D E C I D E:

Se admite recursul administrației instituției penitenciare nr. 9 Pruncul, se casează încheierea Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani din 28 februarie 2022, cu remiterea cauzei la o nouă rejudecare în aceiași instanţă, în alt complet de judecată.

Decizia este irevocabilă.

Preşedintele şedinţei,
Judecător: Alexandru Spoială

Judecătorii: Denis Băbălău

Silvia Gîrbu